

LIBRI

www.libridergi.org

Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi

Journal of Epigraphy, Reviews and Translations

Sayı VI (2020)

S. FEDERICI, *Cadılar, Cadı Avı ve Kadınlar*. İstanbul 2019. Otonom Yayıncılık. 120 Sayfa. Çev. B. Tanrısever. ISBN: 9786057872005.

Mehtap ÇAĞAŞLILAR

Libri: Epigrafi, Çeviri ve Eleştiri Dergisi'nde bulunan içeriklerin tümü kullanıcılara açık, serbestçe/ücretsiz "açık erişimli" bir dergidir. Kullanıcılar, yayıncıdan ve yazar(lar)dan izin almaksızın, dergideki kitap tanıtımlarını, eleştirileri ve çevirileri tam metin olarak okuyabilir, indirebilir, dağıtabilir, çıktısını alabilir ve kaynak göstererek bağlantı verebilir.

Libri, uluslararası hakemli elektronik (online) bir dergi olup değerlendirme süreci biten kitap tanıtımları, eleştiriler ve çeviriler derginin web sitesinde (libridergi.org) yıl boyunca ilgili sayının içinde (Sayı VI: Ocak-Aralık 2020) yayımlanır. Aralık ayı sonunda ilgili yıla ait sayı tamamlanır.

Dergide yayımlanan eserlerin sorumluluğu yazarlarına aittir.

Atıf Düzeni M. Çağışlılar, *Cadılar, Cadı Avı ve Kadınlar*. Yazar: S. Federici, Çeviren: B. Tanrısever, *Libri* VI (2020) 87-88.

Geliş Tarihi: 15.12.2019 | Kabul Tarihi: 25.01.2020

Elektronik Yayın Tarihi: 07.04.2020

Editörya: Phaselis Research Project
www.libridergi.org

**S. FEDERICI. *Cadılar, Cadı Avı ve Kadınlar*. İstanbul 2019. Otonom
Yayıncılık. 120 Sayfa. Çev. B. Tanrısever. ISBN: 9786057872005.**

Mehtap ÇAĞAŞLILAR*

Her dönemde dikkat çekici bir konu olmayı başaran cadılar ve cadı avlarıyla ilgili birçok yayına rastlamak mümkündür. Silvia Federici *Cadılar, Cadı Avı ve Kadınlar* adını verdiği kitabında konuyu fantastik bir yaklaşımla ele alanlardan oldukça uzak durmuştur. Tarihte cadı söylemi üzerinden kadınların maruz kaldığı davranışların günümüzde de farklı bir şekilde karşılaşıldığını ifade etmektedir.

Felsefe eğitimi alan, feminist bir eylemci, araştırmacı ve eğitimci olan Silvia Federici kadına yönelik şiddetin ve ezilmişliğin kökeninde 16 ve 17. yüzyıllarda görülen cadı avı kışkırtmasının olduğunu ifade etmektedir. Federici'nin eseri *Teşekkürler, Giriş*, iki kısım, *Sonuç* ve *Kaynakça* bölümlerinden oluşmaktadır.

Giriş kısmında yazarın bu eserini, *Caliban ve Cadı* adlı eserinin ana temalarından yararlanarak oluşturduğunu ve amacının kitabını geniş kitlelere ulaştırma olduğunu ifade etmektedir. Bu kısımda genel olarak Caliban ve Cadı adlı eserinden farklı olarak yaptığı ya da o eser doğrultusunda neler yaptığı üzerinde durmuştur. Günümüzde artan kadına şiddet eylemlerinin irdeleneceği ifade edilmiştir.

Birinci kısım olan *Sermaye Birikimini ve Avrupa'daki Cadı Avlarını Yeniden Düşünmek* ana başlığı altında giriş kısmında bahsedilen *Midsommervisen 'Vi Elsker Vort Land'* (19-23) isimli şarkının sözleri verilmiştir. Ardından *Cadı Avlarını Neden Yeniden Konuşmalıyız?* (25-29) başlığı altında feminist araştırmacıların cadı avıyla ilgili araştırmalar yaparak kadın tarihine yönelik bir boşluğu doldurdukları ifade edilmektedir. Yazar, cadı avlarını kapitalist dünyanın gelişiminde egemen olan toplumsal süreçlerden biri olarak açıklamaktadır. *Cadı Avları, Çitlemeler ve Ortak Mülkiyet İlişkilerinin Sonu* (31-41) alt başlığında 15. yüzyıl sonunda İngiltere'de ortaya çıkan toprakların çitlenmesini kapitalizmin yükselmesiyle ilişkilendiren yazar, çitlenen ve çitleyen kesim arasındaki gerilimin cadı avlarına giden süreci ördüğünü iddia etmektedir. Bu iddiası için kanıt olduğunu fakat bunların Essex'de çitlemeden yüz yıl sonra cadı avının olduğunu ileri süren Alan Macfarlane'nin kitabında geçen ikincil kanıtlara dayandığını belirtmektedir. Kronolojiden yararlanarak çitleme sonrasında cadı avlarının arttığı sonucuna varılabileceğini örneklemektedir. Cadı avlarına maruz kalan kadınların yoksul olduklarını ileri süren yazar cadılık suçlamalarının doğrudan sebebinin yoksulluk olmadığını da vurgulamaktadır. Kapitalist sistemle sosyokültürel normların değiştiğini, bu nedenle cadılık suçlamalarının da arttığını ileri sürmektedir. *Cadı Avı ve Kadınların Gücünden Korkmak* (41-53) alt başlığı altında yazar, cadı avı denilince neden sadece kadınların sorumlu tutulduğu sorunu üzerinden giderek en çok da yaşlı ve yoksul kadınların hedef alındığını belirtmektedir. Yaşlı kadınların hedefe alınmasını ise verilen sözleri, değiştirilen inançları, ortak mülkiyeti, örfi anlaşmaları ve bunların ortadan kaldırılmasından kimlerin mesul olduğunu

* Ph.D., Akdeniz Üniversitesi, Akdeniz Uygurlikları Araştırma Enstitüsü, Akdeniz Yeni ve Yakınçağ Araştırmaları Anabilim Dalı, Antalya. mehtapcagasililar@gmail.com | 0000-0001-7523-4002

bilenlerin bu kadınlar olduğunu, bu kadınlardan korkulduğu ve kapitalist yeni yaklaşımların yürütülebilmesi için onların ortadan kaldırılması gerekliliği iddia edilmiştir. Yazar, cadı avlarını kadınlara biçilen yeni görevlere onların itaat etmesini sağlama olarak ifade eder. “*Dedikodu’nun Anlamı Üzerine* (53-61) başlığı taşıyan birinci bölümün son başlığında dedikodu kelimesinin evrilme sürecinden bahsedilerek cadı avında nasıl kullanıldığı aktarılmıştır. *Dedikodu Yapmak ve Dişi Bir Bakış Açısının Oluşumu* (61-62) dedikodunun kadınlar arası arkadaşlığı ifade eden anlamından günümüzde ev içi işlerinin değersizleştirilmesinin bir ifadesi olmasına doğru sürüklenen anlamın erkeklerin mizojinist ya da ideal kadını oluşturabilme düşüncesinin bir yansıması olduğu ifade edilmektedir.

İkinci kısım *Sermaye Birikiminin ve Cadı Avlarının Günümüzdeki Yeni Biçimleri* başlığını taşımaktadır. *Küreselleşme, Sermaye Birikimi ve Kadınlara Yönelik Şiddet: Uluslararası ve Tarihsel Bir Perspektif* (65-79) isimli alt başlıkta, kadınlara yönelik şiddet girişimlerinin alenen yapıldığı ve bu şiddet girişimlerinin sayısının arttığı ifadesi 20. yüzyıl sonrasında açıkça kapitalizm düzeniyle ilişkilendirilir. Bu başlıkta daha çok Amerika üzerinden mizojinin ilerlemesine değinilmiştir. Bu bölümün son başlığı olan *Cadı Avı, Küreselleşme ve Günümüz Afrika’sında Feminist Dayanışma* (81-109) yazısında, günümüz dünyasında sadece Afrika’da değil tüm coğrafyalarda cadı avının ortaya çıkmasının sömürgeleşmenin bir çıktısı olarak kabul edildiği ifade edilmektedir. Afrikalıların yeni cadı avlarıyla geleneğe bir dönüşü değil “modernite”nin gerekleriyle uzlaşma yöntemi olduğu belirtilmektedir. Yazar, Afrika’da küreselleşmeyle birlikte sadece yaşlı kadınların değil, üretken olmayan erkeklerin ve toprağın mülkiyetinde parçalanmaya neden olacak mirasçı kadınlarında cadı addedilerek avlandıklarını iddia etmektedir.

Sonuç kısmında yazar açıklamalarının doğrultusunda neden kadınlara yönelik böyle girişimlerde bulunulduğunu sorgulamaktadır. Kısa bir sonuç kısmına sahip olan kitap, okurlara samimi bir üslupla hafızamızı güçlü tutarak cadı imgesinin bize karşı kullanılmasının önüne geçebiliriz tavsiyesiyle sonlanmaktadır.

Kaynakça (113-120) kısmıyla sona eren Federici’nin kitabı, okuması kolay üslubunun yanında, ilgi uyandıran kitap ismi ve dikkat çekici konu ağıyla okuyucunun sıkılmadan devam edebilmesini sağlamaktadır. Bu bağlamda kitap, popüler bir kitap olabilme özelliğinin yanında sürekli bahsedilen geleneksel cadı avının tarihsel temellerini tam olarak açıklamaktan uzak kalmıştır. Fakat unutulmamalıdır ki kitap, yazarın sürekli olarak belirttiği gibi Caliban ve Cadı isimli kitabının devamı şeklinde olması bu durumu ortaya çıkarmıştır.